

Scientific interests: use of information and computer technologies for creation of specialized educational materials, computer graphics, design of web-sites and mobile applications, three-dimensional computer modeling, artificial intelligence programming systems, machine learning and

computer vision, as well as data analysis using Python and R programming languages.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2023 р.

УДК: 378.093.5.011.3-051:57]:37.091.33-028.22

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-208-202-206

ПЕРЕТЯТКО Вікторія Віталіївна –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри хімії

Запорізького національного університету,

Запоріжжя, Україна.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7420-8347>

viktoriyaperetyatko@gmail.com

ФОРМУВАННЯ ПРИЙОМІВ КОМПЛЕКСНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ НАОЧНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

У статті розкривається процес формування прийомів обґрунтування та добору засобів наочності майбутніми вчителями біології та основ здоров'я на заняттях з навчальної дисципліни «Сучасні дидактичні засоби навчання». Аналізується види наочності і роль засобів наочності в освітньому процесі сучасного закладу загальної середньої освіти. Дається характеристика засобам наочності, що застосовуються в навчанні біології та основ здоров'я. Звертається увага на врахування специфічних ознак учнів так званого «покоління Z» та особливостей дистанційного навчання. Наводиться зміст завдань до практичних занять, що спрямовані на формування предметно-методичної компетентності і передбачає діяльність студентів з вибору та розподілу засобів наочності за етапами уроку, передбачення подальшого розвитку уроку із застосуванням певних засобів.

Ключові слова: комплексне застосування засобів наочності, майбутній учитель біології та основ здоров'я.

PERETIATKO Viktoriia Vitaliyvna –

candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor Department of Chemistry,

Zaporizhzhia National University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7420-8347>

viktoriyaperetyatko@gmail.com

FORMATION OF THE METHODS OF COMPLEX USE OF VISUAL TOOLS IN THE TRAINING OF TEACHERS OF BIOLOGY AND FUNDAMENTALS OF HEALTH.

The article reveals the process of formation of methods of justification and selection of visual aids by future teachers of biology and the basics of health in classes on the educational discipline "Modern didactic teaching aids". The future teacher's ability to rationally select them based on the purpose and content of the lesson, the peculiarities of the organization of educational and cognitive activities of students of a certain age is one of the components of his professional development. Types of visibility and the role of visibility means in the educational process of a modern institution of general secondary education are analyzed. The principle of visibility demonstrates its effectiveness throughout its existence. Its implementation should take place in accordance with changes in the tasks of education, interaction between subjects of the educational process, informatization of society, expanded capabilities of technical means of education, etc. The article describes the visualization tools used in teaching biology and the basics of health. Means of natural visualization are of primary importance in biology lessons. Means of pictorial or visual visibility have gained the greatest use in teaching biology and the basics of health, they include: three-dimensional (waxwork and models) and planar (educational tables, posters, pictures, photographs, etc.). Means of graphic visualization differ in their variety from the teacher's schematic drawings on the blackboard to mind maps. A special place in the teaching methodology is occupied by multimedia tools: presentations, video films, 3D drawings and models, animations, interactive models. Attention is drawn to taking into account the specific characteristics of schoolboys of the so-called "generation Z" and the features of distance learning. The content of tasks for practical classes, aimed at the formation of subject-methodical competence and involves the activity of students in the selection and distribution of visual aids according to the stages of the lesson, is given. Students need to justify the choice of a certain tool or its combination with others at a specific stage of the lesson, propose tasks or questions for its effective use. Other tasks require predicting the further development of the lesson using certain means. The future teacher of biology and the basics of health must possess the techniques of justification, selection and application of an arsenal of visualization tools, which are improved and become more and more convenient and effective.

Keywords: comprehensive use of visual aids, future teacher of biology and health basics.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Фахова підготовка вчителя закладу загальної середньої освіти орієнтується на професійний стандарт. У ньому визначено, що

уміння добирати доцільні форми, методи і засоби навчання відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей учнів є способом реалізації

предметно-методичної компетентності: «А2. 4. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів» [6, с. 7].

Набуття професійних умінь і компетентностей майбутніми вчителями біології та основ здоров'я передбачає їхню достатню обізнаність щодо ефективності застосування тих чи інших форм, методів й засобів навчання. У Запорізькому національному університеті на освітній програмі «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» цей процес відбувається через опанування здобувачами освіти ряду обов'язкових та варіативних навчальних дисциплін циклу професійної підготовки. Навчальна дисципліна «Сучасні дидактичні засоби навчання» спрямована на формування у майбутніх учителів прийомів підбору та раціонального застосування в освітньому процесі засобів навчання. При цьому, ми робимо акцент на важливості їх комплексного використання з урахуванням специфічних характеристик сучасних учнів.

Засоби наочності відіграють провідну роль у створенні природничої картини світу учнів. Уміння майбутнього вчителя раціонально добирати їх виходячи з мети і змісту уроку, особливостей організації навчально-пізнавальної діяльності учнів певного віку є однією зі складових його професійного становлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Принцип наочності та його реалізація різноманітними засобами навчання достатньо широко розкривається в психолого-педагогічній і методичній літературі, починаючи з класиків педагогіки Я.А. Коменського, Й.Г. Песталоцці, А. Дістервега, К.Д. Ушинського. У наш час ці питання висвітлюються в працях: Ю. Бабанського, В. Євдокимова, А. Зільберштейна, Л. Занкова, І. Малафіїка, В. Половцева, М. Скаткіна, Л. Фрідмана, С. Шаповаленка, І. Якиманської тощо.

У своїй роботі ми виходимо з позиції І. Малафіїка, що принцип наочності в своїй суті – це вимога застосування різних засобів наочності, щоб забезпечити осмислення учнями індуктивного шляху пізнання та розкрити розуміння ними специфічності дедуктивного пізнання, а також розширити та поглибити знання учнів про оточуючий їх світ [4].

А. Романюк, дає визначення: «засобами наочності вважаємо такі засоби пізнання, які у взаємодії суб'єкта з інформаційними знаковими системами формують у його свідомості компоненти мисленнєвої діяльності у формі наочних образів, розвивають уміння оперувати ними, включають їх у складніші структури мислення, активізують мисленнєву діяльність суб'єкта у процесі сприйняття й обробки інформації в процесі пізнання, зокрема в навчальному процесі [7, с. 167].

Принцип наочності демонструє свою ефективність протягом всього свого існування, і сучасна школа не виняток. Разом з тим, його реалізація має відбуватися у відповідності до змін, щодо завдань освіти, взаємодії між суб'єктами освітнього процесу, інформатизації суспільства, розширених можливостей технічних засобів навчання тощо.

Метою статті є розкриття прийомів обґрунтування підбору та застосування засобів наочності майбутніми вчителями біології та основ здоров'я в процесі опанування навчальної дисципліни «Сучасні дидактичні засоби навчання».

Методи дослідження: аналіз та узагальнення наукової літератури із досліджуваної проблеми; аналіз педагогічного досвіду формування методичних прийомів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оволодіння студентами предметно-методичною компетентністю щодо формування прийомів обґрунтування підбору та застосування засобів наочності має починатися з першоджерел: народної педагогіки (приказки) та «Золотого правила дидактики» Я.А. Коменського, ознайомлення з позиціями Й.Г. Песталоцці та А. Дістервега, що наочність є безумовною основою всякого знання.

Далі, ми звертаємо увагу студентів на відмінність понять «наочність» та «візуалізація». Дослідниці О. Бабич і О. Семеніхіна зауважують, що наочність необов'язково пов'язувати з візуальним сприйняттям об'єкту. В процесі утворення психічного образу можуть приймати участь усі органи чуттів людини і через це розрізняють чотири типи наочності: візуальну (ілюстрації, схематичні зображення, фотографії тощо), аудіальну (різноманітні аудіозаписи), кінестетичну (зразки речовин, які можна дослідити за допомогою тактильних відчуттів) і мовну (опис, який здатний викликати утворення психічного образу навчального об'єкту) [1].

Отже, ми переходимо до дискусійного питання класифікацій наочності. У психолого-педагогічній і методичній літературі зустрічаємо багато класифікацій, зокрема Н. Волкова виділяє: натуральну, образну, символічну, А. Розуменко – конкретну (на рівні явищ) і абстрактну (на рівні загального), М. Фіцула й І. Дрижун – натуральну, образну, символічну, В. Штейнберг – предметну, словесну і модельну наочність.

Подібна ситуація спостерігається і по відношенню до класифікацій засобів наочності. В контексті нашого дослідження не варто зупинятися на детальному аналізі існуючих класифікацій. Основної метою ознайомлення студентів з ними є розкриття різноманіття об'єктів, що можуть послуговуватися в якості засобів навчання, зокрема біології та основ здоров'я.

Подальше розкриття теми відбувається через детальну характеристику окремих засобів

наочності. Біологія – це наука про існування живих організмів, тож першочергово ми розглядаємо засоби натуральної (природної) наочності. На заняттях ми детально характеризуємо переваги і недоліки застосування об'єктів живої та неживої природи, а саме: живих організмів, гербаріїв, колекцій комах та мушель, мікропрепаратів, вологих та остеологічних препаратів, таксидермічних препаратів тощо. Пояснюємо методику їх застосування в якості демонстраційного або роздавального матеріалу, в тому числі й під час виконання лабораторних та практичних робіт.

Традиційно засоби зображувальної чи візуальної наочності набули найбільшого застосування в навчанні біології та основ здоров'я. До них належать: об'ємні (муляжи та моделі) і площинні (навчальні таблиці, плакати, картини, фотографії тощо) засоби. Студенти дізнаються, що муляжі – це точні копії натуральних об'єктів, в яких відображено не лише головні, але й другорядні ознаки природи. Моделі – це умовні образи натуральних об'єктів, представлені в схематизованому вигляді, при цьому їхні розміри можуть бути зменшеними або збільшеними, забарвлення – умовним, а будова – схематичною, вони можуть бути розбірними (око, головний мозок) і нерозбірними (череп ссавця).

Найпоширенішими серед засобів візуальної наочності на уроках є навчальні таблиці – площинні наочні посібники, в яких за допомогою натуральних, натурно-композиційних або символічних зображень надається необхідна наукова інформація. Вони можуть застосовуватися з різними цілями, а саме, для формування: понять, законів, уявлень про будову; вмінь і навичок; санітарно-гігієнічних понять тощо.

Ми акцентуємо увагу студентів – майбутніх учителів на різноманітті засобів графічної наочності. Розкриваємо специфічність методики використання схематичних малюнків, які робить учитель на дошці під час пояснення, знаково-символічних засобів (пиктограм та ідеограм), традиційних діаграм і графіків, структурно-логічних схем, ментальних карт, «хмарин слів» тощо.

Продовжуючи розгляд сучасних засобів навчання, ми зосереджуємося на застосуванні мультимедійних засобів. У методиці навчання біології та основ здоров'я добре зарекомендували себе мультимедійні презентації, слайд-шоу, відеофрагменти, 3D-малюнки та моделі, анімації, інтерактивні моделі. При цьому, вони ефективні як за традиційного, так і за змішаного чи дистанційного навчання. Ми звертаємо увагу студентів на спільних і відмінних прийомах їх застосування в синхронному та асинхронному режимі проведення уроків.

Процес формування прийомів вибору засобів наочності, в нашій роботі, ґрунтується на основних

правилах реалізації принципу наочності, окреслених у статті Б. Беседіна, О. Смолякова:

- чітко визначити мету використання засобів наочності;
- комплексно використовувати такі види наочності, які давали б найбільший ефект, але ні в якому разі не зловживати ними;
- активно залучати учнів до роботи із засобами наочності;
- керувати спостереженнями суб'єктів навчання;
- відкидати все зайве, щоб не викликати додаткових асоціацій;
- застосовувати наочність на всіх етапах навчального процесу;
- демонструвати засоби наочності послідовно по ходу розкриття навчального матеріалу;
- забезпечувати змістовність і естетичність їх оформлення;
- наочність має відповідати психологічним закономірностям сприймання;
- не використовувати засоби наочності як самоціль, а вдало доповнювати матеріал, що вивчається;
- не переоцінювати й не недооцінювати роль наочності в навчанні [2].

Обговорюючи кожне з правил студенти краще усвідомлюють методику вибору, поєднання та застосування засобів до конкретного уроку біології чи основ здоров'я. Ми погоджуємося з думкою методистів, що засоби наочності потрібно застосовувати на всіх етапах уроку. Тому пропонуємо студентам завдання, що передбачає розподіл засобів наочності з наданого переліку за етапами уроку засвоєння нових знань. В якості прикладу пропонуємо урок біології в 6 класі з вивчення будови квітки, перелік засобів наочності включає: фотографію найбільшої квітки в світі, навчальну таблицю «Будова квітки», живі рослини з квітками, наприклад орхідею чи сенполію, гербарний зразок квітки кульбаби, навчальні таблиці із формулами і діаграмами квіток вишні, гороху, капусти, мультимедійну презентацію, репродукції картин Катерини Білокур, об'ємні моделі «Квітки представників різних родин», ментальну карту «Будова квітки». Виконуюче завдання, студенти мають обґрунтувати вибір певного засобу чи його комбінації з іншими на конкретному етапі уроку, запропонувати завдання чи запитання для його ефективного застосування. Така діяльність сприятиме свідомому вибору засобів навчання, розумінню їхніх сильних і слабких сторін.

Підготовка вчителя в університеті має враховувати зміну поколінь учнів, що навчатимуться в школі найближчими роками. Сучасні учні, народжені після 2004 року, відносяться до так званого «покоління зет», що було вперше описане у «Теорії поколінь» (Н. Хоув і В. Штраус, 1991).

Ш. Постник-Гудвін називає найтипівіші ознаки дітей цього покоління: нетерплячість,

спрямованість на короткострокові цілі, їм важко довго залишатися зосередженими на чомусь одному, вони дуже непосидючі; залежність від інтернету, віртуальний світ на першому плані, сенсорна депривація, техніку знають краще, ніж розуміють почуття людей; «застрявання» на стадії дифузної ідентичності; фрагментарність образного мислення; орієнтація на використання, «споживання», легко піддаються впливу; швидко дорослішають тощо [5].

У контексті формування у майбутніх учителів прийомів застосування засобів наочності, заслуговують на увагу такі характеристики як фрагментарність образного мислення та сенсорна депривація. Тож, маємо зважати, на обмеженість уяви та образного мислення сьогоденних учнів, через значне зниження інтенсивності читання книжок. Сенсорна депривація виникла через всеохоплююче занурення в інтернет та зменшення отриманих сенсорних сигналів із навколишнього світу. А отже, відчуття світу може стати менш чутливим, зокрема до сприйняття запахів, звуків реального світу, здатність до співпереживання.

Тож, на практичному занятті ми пропонуємо студентами завдання такого змісту: «Виготовлення учнями 3-D моделей різних біологічних об'єктів надає можливість тактильної взаємодії. Розглянемо деякі з них. Оберіть спосіб створення моделей, який вам сподобався. Поясніть необхідність моделювання на уроках біології. Запропонуйте біологічні об'єкти чи процеси, які можуть стати моделями». Виконання цього завдання вимагає від студентів ознайомлення із існуючими способами виготовлення 3-D моделей із пластиліну, солоного тіста, желатину і желеєвих цукерок, цукрового сиропу тощо. В результаті майбутні вчителі доходять висновку, що вивчення нового матеріалу за такими моделями дозволяють учням детально вивчити будову клітини, ознайомитися із органами, так би мовити «відчути на дотик» навчальний матеріал.

Ми не можемо обійти увагою аспект емоційного впливу засобів навчання на процес засвоєння знань. Насамперед мова йде про виникнення інтересу та створення позитивного емоційного настрою на сприяння нової інформації. Засоби наочності можуть допомогти учню «емоційно заглибитися» в певну ситуацію. Саме тому, на практичному занятті, обговорюючи засоби наочності до уроку присвяченому проблеми булінгу, ми пропонуємо студентам підібрати з відкритих джерел фото чи малюнок, на яких зображена певна ситуація. Далі студенти пропонують варіанти подальшого розвитку уроку, який включає обговорення зображення, озвучення ознак відмінності булінгу від конфлікту, виявлення учасників (кривдника, потерпілого, спостерігачів) і т.п. Результатом виконання завдання є усвідомлення майбутніми вчителями шляхів виникнення в учнів емпатії до жертви булінгу засобами наочності.

Ми звертаємо увагу студентів на думку І. Зайченка, щодо обмеження кількості засобів наочності на уроці. «Демонстрація та робота з предметами повинні обумовлювати наступний ступінь розвитку, стимулювати перехід від конкретного-абстрактного і наочно-дійового мислення до абстрактного, словесно-логічного» [3, с. 131].

Узагальнюючи зазначене вище, можемо зауважити, що жодний засіб наочності не має абсолютних переваг перед іншими. Їх слід використовувати досить гнучко, не переважати ними уроки, оскільки це заважає учням зосередитись. Разом з тим, комплексне застосування засобів наочності відкриває ширші можливості для чуттєвого впливу на учнів у процесі засвоєння знань і формуванні умінь.

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Майбутній учитель біології та основ здоров'я має володіти прийомами обґрунтування, добору та застосування арсеналу засобів наочності, які удосконалюються і стають усе більш зручними та ефективними. У подальшому планується продовжити дослідження шляхів формування предметно-методичної компетентності щодо інших сучасних дидактичних засобів навчання.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бабич О., Семеніхіна О. До питання про співвідношення понять наочність і візуалізація. Фізико-математична освіта. Науковий журнал. Суми, 2014. № 2(3). С. 47-53.
2. Беседін Б.Б., Смоляков О.В. Використання наочності на уроках математики. Збірник наукових праць фізико-математичного факультету ДДПУ. Слов'янськ. 2017. Випуск №7. URL : <https://ddpu.edu.ua/fizmatzbirnyk/begin.htm> (дата звернення: 20.12.2022).
3. Зайченко І.В. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: «Освіта України», «КНТ», 2008. 528 с.
4. Малафік І.В. Дидактика новітньої школи: навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 632 с.
5. Панасенко А.В. Психологічні особливості процесу оволодіння іноземною лексикою за професійним спрямуванням студентами-бакалаврами фінансового профілю. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. Випуск 72 том 2. С.95-100.
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 03.01.2023)
7. Романюк А.А. Засоби наочності в системі засобів навчання математики в початкових класах. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2018. Випуск 62. С. 166-170.

REFERENCES

1. Babych, O., Semenikhina, O. (2014). Do pytannia pro spivvidnoshennia poniat naochnist i vizualizatsiia [To the question of the relationship between the concepts of visibility and visualization]. Sumy. [in Ukrainian].
2. Besedin, B.B., Smolyakov, A.V. (2017). Vykorystannia naochnosti na urokakh matematyky [Using visualization in mathematics lessons]. Zbimyk naukovykh prats fizyko-matematychnoho fakultetu DDPU. Slovyansk. [in Ukrainian].
3. Zaichenko, I.V. (2008). Pedahohika: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladiv [Pedagogy: a study guide for students of higher pedagogical educational institutions] Kyiv. [in Ukrainian].
4. Malafiik, I.V. (2014). Dydaktyka novitnoi shkoly: navchalnyi posibnyk [Didactics of the modern school: a study guide]. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Panasenko, A.V. (2019). Psykholohichni osoblyvosti protsesu ovolodinnya inozemnoyu leksykoju za profesiynym spryamuvanniam studentamy-bakalavravy finansovoho profilu [Psychological features of the process of mastering foreign vocabulary in the professional field by undergraduate students of the financial profile]. Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. [in Ukrainian].
6. Profesiyni standart za profesiiamy «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoї osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)»: nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy № 2736-20 vid 23.12.2020

[Professional standard for the professions "Teacher of primary classes of a general secondary education institution", "Teacher of a general secondary education institution", "Primary education teacher (with junior specialist diploma)": order of the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine dated 12/23/2020 № 2736-20]. [in Ukrainian].

7. Romaniuk, A.A. (2018). Zasoby naochnosti v systemi zasobiv navchannya matematyky v pochatkovykh klasakh [Visual aids in the system of teaching aids for mathematics in elementary grades]. Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ПЕРЕТЯТЬКО Вікторія Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри хімії Запорізького національного університету.

Наукові інтереси: теорія і методика навчання природничих наук, біології, хімії, основ здоров'я в закладах загальної середньої та вищої школи.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

PERETIATKO Viktoriia Vitaliyvna – candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor Department of Chemistry, Zaporizhzhia National University.

Scientific interests: theory and teaching methods of natural sciences, biology, chemistry, the basics of health in general secondary and higher education institutions.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2023 р.

УДК 687

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-208-206-213

НЕЧИПОР Світлана Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри харчових технологій,
легкої промисловості і дизайну
Української інженерно-педагогічної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3497-9889>
e-mail: nechiporsvetlana@gmail.com

ПОПОВА Тетяна Іванівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри харчових технологій,
легкої промисловості і дизайну
Української інженерно-педагогічної академії
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5952-0682>
e-mail: tpopovauipa@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ FASHION-ІНДУСТРІЇ

В роботі наведені особливості освітньої підготовки інженерно-технічних працівників до професійної діяльності у сфері fashion-індустрії. Визначено потреби сучасного ринку праці у фахівців. Окреслено основні завдання, які стоять перед сучасними фахівцями швейного профілю щодо проектування одягу. Розроблено блок-схеми різних етапів проектування швейних виробів на підприємствах індивідуального та масового виготовлення одягу. Визначено пріоритетні завдання професійної освіти щодо підготовки інженерно-технічних працівників для різних сфер індустрії моди, завданням яких є розробка колекцій одягу.

Спроектвано види практичних занять з дисциплін професійного спрямування підготовки майбутніх магістрів за освітньою програмою «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)», які допоможуть розвинути професійну компетентність інженерної складової професії до рівня досвіду розробки колекцій швейних виробів з врахування усіх етапів проектування.

Ключові слова: інженер-конструктор, індустрія моди, конструктор-модельєр, професійна освіта, швейна промисловість.